

Súd: Okresný súd Trebišov
Spisová značka: 4C/77/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7918200233
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Ďurková
ECLI: ECLI:SK:OSTV:2020:7918200233.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov sudkyňou JUDr. Renatou Ďurkovou v spore žalobcov: 1/ K. H., nar. XX.XX.XXXX, 2/ H. H., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom O. XXX/XX, XXX XX G., 3/ H. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, O., 4/ K. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX/XX, XXX XX G., 5/ mal. X. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XXX, O., zastúpená matkou X. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XXX, O., všetci právne zastúpení: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Námestie sv. Egídia, 058 01 Poprad, proti žalovanému: Slovenská kancelária poisťovateľov, IČO: 36 062 235, Bajkalská 19B, 826 58 Bratislava, právne zastúpeného: MGA IURIS s.r.o., Pri starej Prachárni 10, 831 04 Bratislava, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I/ Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v I/ rade sumu 10.000 Eur z titulu nemajetkovej ujmy, žalobkyni v 2/ rade sumu 10.000 Eur z titulu nemajetkovej ujmy, žalobkyni v 3/ rade sumu 10.000 Eur z titulu nemajetkovej ujmy, žalobcovi v 4/ rade sumu 10.000 Eur z titulu nemajetkovej ujmy, žalobkyni v 5/ rade sumu 20.000 Eur z titulu nemajetkovej ujmy, a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II/ V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III/ Žalobcom v 1/ až 5/ rade priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému.

odôvodnenie:

1. Dňa 16.01.2015 v čase okolo 16:10 hod. v smere od mesta Y. v smere na obec J. V. došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinila S. vodička motorového vozidla zn. Seat Ibiza, EČV: Y. AX. V čase dopravnej nehody nebolo motorové vozidlo povinne zmluvne poistené u žiadneho poisťovateľa. Z uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Trebišove, Odbor kriminálnej polície 1. oddelenie vyšetrovania Y. zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že zodpovedným subjektom bola práve S.. G. H., ktorá nesprávnym spôsobom a technikou jazdy vytvorila na ceste náhlu prekážku. Pri dopravnej nehode bol usmrtený neb. K. H., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX naposledy trvale bytom O. XXX/XX, G., ktorý bol synom žalobcov 1/ a 2/, bratom žalobcov 3/ a 4/ a otcom žalobcu 5/. Smrť syna, brata a otca zasiahla jeho najbližších tak ťažko aj preto, že bola nečakaná, bezdôvodná a tragická. Tragické vyhasnutie života, zanechalo v rodine žalobcov prázdne miesto, ktoré nie je možné ničím zaplniť. Jeho smrť vážne zasiahla do súkromia všetkých žalobcov, hlboko zranila celú jeho rodinu, ktorá sa s touto smutnou udalosťou už nikdy celkom nevysporiada.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 15 ods. 1) zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanému zakladá európska právna úprava poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako aj judikatúra Európskeho súdneho dvora. Rozsudkom zo dňa 24.10.2013 vo veci C- 22/12 Súdny dvor rozhodol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Súdny dvor uviedol, že: „Článok 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ Rovnako ako vo veci Haasová Súdny dvor rozhodol aj rozsudkom zo dňa 24.10.2013 vo veci C-277/12 Vitalijs Drozdovs proti Baltikum AAS kde uviedol, že „ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla“. Ústavný súd Slovenskej republiky v Uznesení III. ÚS 646/2015-30 uviedol. „V súvislosti s uvedeným rozsudkom Súdneho dvora (C22/12 Haasová) ústavný súd konštatuje, že hoci v ňom Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., 12 podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Žalobcovia si uplatňujú voči žalovanému nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 60.000,- €. Žalobcovia 1/ až 4/ si uplatňujú si voči žalovanému i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch každý vo výške 10.000,- € a žalobca 5/ si uplatňuje si voči žalovanému nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000,- €. Žalobcovia pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy poukazujú aj na úpravu zákonného úrazového poistenia, t.j. poistenia pri pracovných úrazoch. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení pozostalým nárok na odškodnenie. Toto odškodnenie je náhradou nemajetkovej ujmy poskytované z úrazového poistenia. Neexistuje žiadny logický dôvod prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho ako zamestnanca mala byť krytá poistením, zatiaľ čo v prípadoch keď nejde o zamestnanca by tomu tak byť nemalo.

2. Žalovaný doručil súdu vyjadrenie zo dňa 18.04.2018, v ktorom namietal miestnu príslušnosť Okresného súdu Trebišov. V ďalšom uviedol, že sa nestotožňuje s tvrdením žalobcov, pokiaľ si v konaní uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im mala byť spôsobená ako pozostalým osobám po obeti dopravnej nehody podľa § 13 ods. 2 OZ. Tieto nároky majú byť „kryté“ povinným zmluvným poistením podľa zákona č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov. Sledovaným cieľom a ani výsledkom európskej úpravy týkajúcej sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v jednotlivých štátoch. Táto skutočnosť v súčasnosti jednoznačne vyplýva z čl. 3 prvá a posledná veta kodifikovanej smernice č. 2009/103/ES (ktorý zodpovedá čl. 3 ods. 1 druhej smernice). Smernice týkajúce sa poistenia zodpovednosti za škodu teda žiadnym spôsobom neupravujú zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a ani nároky, ktoré z tejto zodpovednosti vznikajú (táto nepodlieha harmonizácii a zostáva v pôsobnosti členských štátov) a ani nespresňujú, aké nároky z tejto zodpovednosti majú byť kryté týmto poistením. Podľa smerníc sú členské štáty povinné iba zabezpečiť, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel podľa vnútroštátneho práva má byť krytá poistením, ktoré je s nimi v súlade. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch osôb pozostalých po obetiach dopravných nehôd podľa právneho poriadku SR nie je nárokom zo zodpovednosti za škodu (a to ani zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov podľa § 427 a nasl. OZ). Medzi týmito dvomi pojmami (škoda - nemajetková

ujma) totiž nie je ani obsahová ani pojmová blízkosť. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je „krytá“ povinným zmluvným poistením podľa zákona č. 381/2001 Z. z. a preto žalovaný nie je v danom právnom vzťahu voči žalobcom vecne legitimovaným. Ďalej žalovaný konštatoval, že žalobcovia svoje nároky čo do výšky prakticky žiadnym spôsobom nepreukázali. Všeobecný odkaz na úpravu jednorazového odškodnenia v zákona č. 461/2003 Z. z. je z tohto hľadiska podľa názoru žalovaného nenáležitý. Navrhol vyžiadať spis ČVS: ORP-23/2-VYS-TV-2015 od OR PZ v Trebišove, odbor kriminálnej polície za účelom ustálenia, či rozsah škody na zdraví s následkom smrti K. si prinajmenej zčasti nespôsobil sám Pavol Kušnir tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Z uznesenia OR PZ v Trebišove o zastavení konania zo dňa 15.04.2015 je zrejmé, že k usmrteniu K. došlo v dôsledku jeho vypadnutia z vozidla AVIA, v ktorom sa viezol ako spolujazdec. Podľa názoru žalovaného, ak by bol pripútaný bezpečnostným pásom, tak by k tomu vypadnutiu z vozidla a jeho následnému usmrteniu nedošlo. K tvrdeniu žalobcov, že vozidlo v dôsledku prevádzky ktorého došlo k usmrteniu Pavla Kušnira nebolo predmetom poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z., žalovaný uviedol, že toto vozidlo bolo v predmetnom čase poistené podľa zákona č. 381/2001 Z. z. u spoločnosti Societatea Comerciala de asigurare-reasigurare astra s.a. konajúcej prostredníctvom pobočky zahraničnej poisťovne z iného členského štátu v SR. Tento poisťovateľ bol v platobnej neschopnosti a z tohto dôvodu je voči nemu vedené konkurzné konania. Preto potom plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla SEAT Ibiza, EVČ: TV XXXAX poskytuje žalovaný z garančného fondu podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z.

3. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, písomnými a ústnymi vyjadreniami strán sporu, výsluchom žalobcov, vyšetrovacím spisom OR PZ Trebišov ČVS: ORP-23/2-VYS-TV-2015, na základe ktorých zistil nižšie uvedený skutkový stav:

4. Dňa 16.01.2015 v čase okolo 16.10 hod. riadila vodička MUDr. Božena Kačuňová osobné motorové vozidlo Seat Ibiza, EČV TV XXXAX v smere od mesta Y. a to od ulice Dopravnej na nadjazd k ceste I/79, kde s vozidlom odbočovala vľavo smerom na obec J. V., pričom z doposiaľ nezistených príčin došlo k zrážke s nákladným motorovým vozidlom Avia EČV TV XXXBD, ktoré v tom čase riadil vodič N. H. a to od obce J. V. smerom k obci I., kde pri zrážke došlo k vypadnutiu spolujazdca z vozidla Avia a to K. H., nar. XX.XX.XXXX, ktorý sedel na sedadle spolujazdca v nákladnom motorovom vozidle, pričom pri dopravnej nehode došlo k mnohopočetným poraneniam nezlučiteľných so životom u K. H.. Následkom uvedeného bola spôsobená smrť synovi, bratovi a otcovi žalobcov.

5. Z písomných podaní žalobcov, z príloh k týmto podaniam ako listinných dôkazov a z výpovedí žalobcov v 1. až 4. rade, ako aj zákonnej zástupkyne žalobkyne v 5/ rade súd zistil, že k úmrtiu syna žalobcov 1. a 2. rade a brata žalobcov v 3. a 4/ rade a otca žalobkyne v 5/ rade došlo tak, ako je to uvedené vyššie v dôvodoch žaloby žalobcov. Táto skutočnosť nie je sporná medzi žalobcami a žalovaným. Trestné stíhanie bolo uznesením zo dňa 15.04.2015 zastavené, nakoľko trestné stíhanie proti tomu kto zomrel je neprípustné.

6. Z vyššie uvedeného uznesenia ako aj znaleckého posudku znalca z odboru dopravy F. Z. Q., ktorý je súčasťou vyšetrovacieho spisu OR PZ v Y., odbor kriminálnej polície jednoznačne vyplýva, že nebohý K., nemal žiadny podiel, resp. zavinenie na vzniku dopravnej nehody pri ktorej došlo k jeho usmrteniu.

7. Súd doplnil dokazovanie výsluchom žalobcov na pojednávaní, na ktorom žalobca v 1/ rade popisoval vzájomný citový vzťah s nebohým synom K. Uviedol, že nebohý bol jeho synom. V čase jeho tragickej smrti mal iba 33 rokov. S nebohým synom som mal veľmi dobrý vzťah. Žil s nimi celý čas až do okamihu jeho smrti, nemal so synom žiadne problémy. Skončil základnú školu. Potom začal chodiť na Strednú elektrotechnickú školu do S., ale neukončil ju. Pracoval v lese v oblasti ťažby dreva. O smrti syna Pavla som sa dozvedel tak, že mu volalo mladší syn K., že sa stala dopravná nehoda na nadjazde, na obchvate Mesta Y.. Reagoval veľmi zle a ihneď išiel so známym na miesto nehody. Nadjazd bol uzavretý, na miesto dopravnej nehody ich nepustili. Videl ležať telo na zemi. Dávala to aj televízia Joj. Potom zobrala telo jeho syna pohrebná služba ULTIMA. Pohreb syna prežíval veľmi zle, syn mu chýba každý deň. Nebohý syn má maloletú dcéru, ale on sa s ňou nerozprával o tom, že jej zomrel otec, lebo je ešte veľmi malá. S vnučkou sa stretáva príležitostne, nielen náhodne, ale aj máme dohodnuté stretnutie. Stretáva sa aj s mamkou svojej vnučky.

8. Žalobkyňa v 2/ rade popisoval súdu, že jej vzťah so synom bol veľmi dobrý. Keď bolo potrebné ísť s ňou k lekárovi išiel s ňou, pomáhal jej aj v domácnosti. Bol normálne dieťa ako všetky deti. Do školy

chodil do N. Bol nezamestnaný, chcel odísť do zahraničia. Na pohreb sa viac menej nepamätá, nakoľko bola na tabletkách. Syn jej veľmi chýba. Ako stratu otca prežívala jeho dcérka, teda jej vnučka uviedla, že ona bola maličká, nemala odvahu jej povedať, čo sa stalo.

9. Žalobkyňa v 3/ rade na pojednávaní popísala súdu, že keď sa rozvádzala, jej brat, teda nebohý chodil k jej deťom, často sa stretávali. O smrti brata sa dozvedela počas nočnej smrti, keď jej to oznámil kamarát, pričom jej prišlo zle. Ihneď ukončila pracovnú smenu a išla preč. Stratu brata pociťuje veľmi zle, chýba jej. Medzi nebohým a ňou je ročný rozdiel. Do roku 2014 žili v spoločnej domácnosti. Často k nej chodieval, či bola v práci stále jej volal, lebo pracoval na čerpacej stanici.

10. Žalobca vo 4/ rade pred súdom uviedol, že bol mladším bratom nebohého K., býval spolu s ním a rodičmi v jednej domácnosti až do okamihu jeho smrti, každý z nich mal svoju izbu. S bratom vychádzal veľmi dobre, chodili spolu na základnú školu a potom na Strednú školu do N. a do S.. Na uvedený deň si pamätá, že išli po drevo a on išiel nebohému bratovi pomôcť ho vyložiť. Išiel trochu neskôr za bratom, išiel druhou cestou. Keďže brat s Aviou neprišli na miesto, tak skúšal ho volať, ale nedvíhal. Volal potom šoférovi a asi na 4 alebo 5-krát dvihol telefón, keď začal hovoriť, hovoril koktavo a zložil mu telefón, vtedy vedel, že sa muselo niečo stať. Vrátil sa naspäť. Po ceste videl majáky a to na nadjazde. Zastavil tam a policajtká mu povedala, že stala sa dopravná nehoda, tak sa jej pýtal, čo vlastne sa stalo, lebo ávia tam nebola a oni išli na ávii. Policajtká mu povedala, že zrazilo auto chodca. Pýtal sa, či vedia totožnosť, tak mu povedali, že je to jeho brat. Policajti ho tam nechceli pustiť, čakal na nadjazde. Videl telo ležať na zemi. Brata mal veľmi rád. Pravidelne chodia na cintorín, ktorý je u nich v G..

11. Zákonná zástupkyňa, matka maloletej žalobkyne v 5/ rade X. H. pred súdom uviedla, že dcéra mala s otcom, nebohým K. H. dobrý vzťah. Spolu s nebohým boli 6 a pol roka, keď žili v spoločnej domácnosti. Dcéra, žalobkyňa v 5/ rade od narodenia žila s matkou, otec maloletej žil u rodičov. Stále, keď mohol, tak prišiel za dcérou, často sa stretávali. Časom sa stále na otca pýtal, kde je a hlavne vtedy, keď začala chodiť do škôlky a videla, že ostatné deti majú otca a ona nie. Najprv jej povedala, že otec príde, že je v práci a potom jej povedala, že otec nepríde, ona to ešte nechápe, lebo je malá. Dcéra má teraz 7 rokov. Či si dcéra uvedomuje, že už nemá otca, nevedela sa vyjadriť. Ona jej povedala, že otec zomrel, ale ona je ešte dieťa, ona to úplne nechápe. Bola aj na pohrebe, ale dcéra na pohrebe nebola, lebo bola veľmi maličká. Je pravdou, že už počas tehotenstva nežili v spoločnej domácnosti. Ona odišla k svojim rodičom. Nebohý sa stretával s dcérou, niekedy prišiel aj dvakrát do týždňa, keď mal čas, tak prišiel a venoval sa jej. Dcéra s otcom sa stretávala väčšinou u matky maloletej. Matka maloletej uviedla, že v súčasnosti má partnera. Dcéra jej partnera oslovuje menom. Dcéra vie jednoznačne, kto bol jej otec. Dcéra sa stretáva pravidelne aj so starými rodičmi. Starí rodičia chodia aj na dcérkine vystúpenia zo škôlky, teraz školy. Maloletá dcéra vníma to, že nie je tu jej otec. Stále hovorí, že ona by chcela svojho ocka. Ona to berie tak, že si asi možno aj uvedomuje, že možno nepríde už vôbec, ale stále ho čaká, lebo je dieťa.

12. Právny zástupca žalobcov pred súdom zotrval na podanej žalobe a uviedol, že skutkový stav sa javí medzi stranami nesporný, teda minimálne v tom rozsahu, že došlo k dopravnej nehode, kto zaviniel dopravnú nehodu, kto bol jeho obeťou, resp. obeťami, lebo tam boli dve obeť a takisto okolnosť, že osobné motorové vozidlo v čase nehody nemalo uzavreté zákonné poistenie. Doposiaľ neboli predložené dôkazy, ktoré by spochybnili tento skutkový stav. Čo sa týka sporných právnych okolností má za to, pokiaľ sa týka pasívnej legitímácie žalovaného, táto vyplýva zo zákona o povinnom zmluvnom poistení, kde Slovenská kancelária poisťovateľov nastupuje namiesto zákonnej poisťovne v prípade, ak motorové vozidlo nemá uzavretú zákonnú poisťku. Čo sa týka ďalších sporných právnych otázok v podstate približne od roku 2014 sa kryštalizovala judikatúra ohľadom zodpovednosti zákonných poisťovní aj za tzv. nemajetkovú ujmu. V nadväznosti na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, právna prax sa ustálila na tom, že tá povinnosť tam daná je, aj keď v zákone o povinnom zmluvnom poistení explicitne tento druh škody alebo tento druh ujmy uvedený nie je. Judikatúra je už aj na všeobecných domácich súdoch tak, ako treba ust. § 4 vykladať a to extenzívne a mať za to, že z povinného zmluvného poistenia je potrebné, aby sa hradilo všetko, čo podľa domáceho práva môže patriť oprávneným osobám. V zmysle § 11 a nasl. ust. Občianskeho zákonníka takéto právo pri zásahu do súkromia existuje. Čo sa týka výšky táto é závisí od úvahy súdu. Tiež má za to, že za tie posledné roky sa aj táto výška určitým spôsobom ustálila samozrejme nielen v nejakej exaktnej sume. Pri určení výšky podporne vychádzal z dvoch právnych predpisov jeden je predpis o sociálnom poistení, kde existuje jednorazové odškodnenie pre prípad smrti pracovným úrazom, t.j. pre vyživované osoby

pre manžela, je to 50-násobok minimálnej mzdy. To je jeden právny predpis, ktorý môže poskytnúť určitú analógiu samozrejme tvrdíme, že je aplikovateľný ten predpis, ďalej je tu zákon o odškodňovaní obetí trestných činov. V jednom či druhom prípade sa oceňuje ľudský život, čo je hodnota, ktorá exaktne vyčísliteľná nie je závisí to od úvahy súdu.

13. Právna zástupkyňa žalovaného uviedla, že v čase, keď bolo podávané písomné vyjadrenie žalovaného vo veci, a to bolo v apríli r. 2018, judikatúra našich súdov ešte nebola ustálená z hľadiska pasívnej vecnej legitímácie, čiže sa stotožnila s vyjadrením právneho zástupcu žalobcov, aj keď teda explicitne v našich právnych predpisoch nie je upravené nahrádzanie nemajetkovej ujmy, ale naozaj ten posun v judikatúre je taký, že pasívna vecná legitímácia je daná nie preto, že by vozidlo, ktoré spôsobilo dopravnú nehodu a teda škodu na zdraví, resp. na živote p. Kušníra nebolo poistené. Vozidlo bolo poistené v zahraničnej poisťovni, teda ktorá konala prostredníctvom pobočky zahraničnej poisťovne z iného členského štátu v Slovenskej republike, avšak tento poisťovateľ sa dostal do platobnej neschopnosti z toho dôvodu bolo vedené konkurzné konanie a preto nastupuje žalovaný na náhradu spôsobených škôd a to z garančného fondu podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona o PZP. Ďalej uviedla, že žalovaný sponchybnuje uplatnenú výšku náhrady. Je zrejme, že vyčíslieť ľudský život sa nedá, tá strata, ktorá tu je pre žalobcov je jednoznačná, je nevyčísliteľná v peniazoch, čiže oni sa nepohybujú len v nejakej emocionálnej rovine, ale v rovine právnej, takže musíme nejakým spôsobom oceňovať hodnotu toho ľudského života a tu by chcela poukázať predovšetkým na to, že tak, ako uviedol právny zástupca žalobcov aj žalovaný má za to, že v tomto prípade súd by mohol v zmysle súdnej praxe vychádzať z ust. zákona 274/2017 o odškodňovaní obetí trestných činov a tu poukázala na tú skutočnosť, že v zmysle § 12 a 13 tohto právneho predpisu je limitovaná celková suma odškodnenia a to 50-násobkom minimálnej mzdy s tým, že v prípade, ak je poškodených viac, tak táto suma sa má pomerne už na základe rozhodnutia súdu rozdeliť medzi poškodené osoby. V roku 2015, keď došlo k úmrtiu p. Kušníra, tak výška minimálnej mzdy podľa nariadenia vlády č. 297/2014 Z.z. bola v sume 380 Eur mesačne a teda celková výška odškodnenia po obete násilných trestných činov, teda analogicky je to použiteľné aj v tomto prípade, zodpovedá to sume 19.000 Eur. Táto suma v zmysle tohto zákona je limitujúca a teda táto suma nemôže byť u všetkých pozostalých presiahnutá, vyplýva to z judikatúry a aj z množstva súdnych rozhodnutí. Je tu napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/25/2019, kde je jednoznačne uvedené, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nesmie predstavovať ľubovôľu alebo absolútnu voľnú úvahu súdu, ktoré nepodlieha žiadnemu hodnoteniu. Všeobecný súd je povinný určiť výšku tejto náhrady po náležitom zistení skutkových okolností v nadväznosti na ktoré pri právnom posudzovaní veci prihliadne aj na iné právne predpisy Slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie. Je tu citovaný zákon 215/2006 o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý bol zrušený a od 01.01.2018 bol nahradený uvádzaným zákonom 274/2017, avšak ten spôsob a rozsah odškodňovania je v oboch právnych predpisoch totožný.

14. O uplatnenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd rozhodol tak, že vyslovil, že žalobcovia majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 , OZ a to voči žalovanému.

15. Súkromný život je široký pojem, ktorý nemožno definovať vyčerpávajúcim spôsobom. Také údaje, ako pohlavie, meno alebo sexuálna orientácia sú významnými prvkami osobnej sféry chránené čl. 8 Dohovoru <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=464281&FragmentId2=464283>> o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na duševné zdravie sa musí tiež prihliadať ako na dôležitú súčasť súkromného života spojenú s morálnou integritou. Čl. 8 <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=464281&FragmentId2=464283>> chráni právo na identitu a osobný rozvoj a právo nadväzovať a rozvíjať vzťahy s inými ľudskými bytosťami a s okolitým svetom. Zachovanie duševnej stability je v tomto kontexte neopomenuteľnou predbežnou podmienkou na účinné využívanie práva na rešpektovanie súkromného života (Ro ESLP, čl. 8 Dohovoru <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=464281&FragmentId2=464283>> - Bensaid v. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska zo 6. 2. 2001, sťažnosť č. 44599/1998).

16. Za zásah do súkromia časť súdnej praxe považuje aj privedenie smrti niektorej z blízkych osôb (§ 116 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3344012&FragmentId2=3344013>>). Spôsobenie úmrtia

člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

17. Podľa ustanovenia § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

18. V zmysle ust. § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

19. V zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom podľa tretieho odseku cit. ustanovenia, výšku tejto náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

20. Ustanovenie § 11 a nasl. OZ teda poskytujú právny základ nároku na náhradu nemateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi usmrtením jeho blízkej osoby.

„Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, porušením práva na život jednej z nich môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti tak, aby fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne porušenie týchto vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život.“ (z rozsudku KS v Ostrave z 23. 1. 1998, sp. zn. 23 C 52/1996).

21. Právnym prostriedkom ochrany proti takémuto zásahu je návrh, ktorým sa fyzická osoba domáha podľa ustanovení o ochrane osobnosti primeraného zadosťučinenia, ktoré môže mať i podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V takomto prípade je daná aktívna legitimácia tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, lebo právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj ust. § 11 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/TArticles.ascx&phContent=~/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3343715&FragmentId2=3343716>> (Uznesenie KS v Košiciach z 13. 10. 2005, sp. zn. 1 Co 201/2005).

22. V rozsudku zo 17. februára 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že „ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou“. Na inom mieste odôvodnenia tohto rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že „zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti“.

23. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/TArticles.ascx&phContent=~/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977625&FragmentId2=3977625>> OZu vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženú a zmiernenú nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nepostačuje.

24. Pasívna vecná legitimácia žalovaného v tomto konaní je daná preto, že vozidlo, ktoré spôsobilo dopravnú nehodu a teda škodu na živote Pavla Kušnieru nebolo poistené. Vozidlo bolo poistené v

zahraničnej poisťovni, ktorá konala prostredníctvom pobočky zahraničnej poisťovne z iného členského štátu v Slovenskej republike, avšak tento poisťovateľ sa dostal do platobnej neschopnosti a z toho dôvodu bolo vedené konkurzné konanie. Preto v danom prípade nastupuje žalovaný na náhradu spôsobených škôd a to z garančného fondu podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona o PZP.

25. Pri určení celkovej výšky priznaného plnenia súd konštatuje, že je nepochybné, že žiadne finančné plnenie nedokáže zmierniť trápenie a žiaľ osôb dotknutých smrťou im blízkeho človeka. Súd však musí pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzať z dostupných kritérií - z judikatúry, z právnej úpravy obdobných nárokov a v neposlednom rade z ekonomickej reality danej stavom spoločnosti v čase rozhodovania súdu.

26. Súd sa vo vzťahu k uvedenému (výška sumy predstavujúcej náhradu nemajetkovej ujmy) stotožnil s odlišným stanoviskom sudcu JUDr. Rudolfa Čirča pripojeným k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009 v zmysle ustanovenia § 243 b ods. 6 OSP, preto z neho cituje:

„Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 je aj ústavne konformný, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730 násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46 485,40 €, (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy poskytovaná z úrazového poistenia. Zastávam názor, že niet rozumného dôvodu, prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako zamestnanca mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak nemalo byť.“ (koniec citátu).

Suma uvedená v predchádzajúcom odseku (§ 94 zákona č. 461/2003 Z. z.) blížiaci sa k sume 50 tisíc €, podľa názoru súdu zodpovedá nemajetkovej ujme vyjadrenej v peniazoch, ktorou trpí pri strate manžela (manželky) pozostalý partner - manželský vzťah je nesporne najbližším vzťahom dvoch ľudí, je s ním spojený (spravidla) celý zostávajúci život a je prirodzené, že práve pozostalý manžel znáša stratu svojho manžela najťažšie.

V prejedávanej veci súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch rodičom, sestre, bratovi a maloletému dieťaťu obeť tragickej autonehody.

27. Výška priznaných súm vychádza, okrem naznačených kritérií, aj zo skutočnosti, že okruh ľudí trpiacich stratou K. - a teda aj potenciálnych žalobcov, nie je podaním žaloby jeho rodičmi, sestrou, bratom a mal. dieťaťom uzavretý. Aktívne legitimovaným na podanie žaloby na rovnakom základe, ako je prejednávaná vec, môže byť aj iná osoba, než sú žalobcovia, pričom táto osoba nemusí pochádzať z rodiny zomrelého. Výška sumy prichádzajúca do úvahy ako kompenzácia nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch však nemôže byť neobmedzená.

28. O výške uplatneného nároku súd rozhodol tak, že zaviazal žalovaného na plnenie takto - žalobcovi v 1/ rade sumu 10.000 Eur, žalobkyni v 2/ rade sumu 10.000 Eur, žalobkyni v 3/ rade sumu 10.000 Eur, žalobcovi vo 4/ rade sumu 10.000 Eur a žalobkyni v 5/ rade sumu 20.000 Eur.

29. Pri stanovení výšky peňaznej satisfakcie súd vychádzal zo životnej situácie, v akej sa žalobcovia v 1/ a 2/ rade nachádzali v čase smrti nebohého syna K. Tento žil so žalobcami v spoločnej domácnosti. Za toto obdobie ich vzťah ako najbližších členov rodiny stal pevným a neoddeliteľným. Nebohý im bol nápomocný, pričom aj v čase, keď došlo k tragickej dopravnej nehode, pri ktorej nebohý zomrel, zabezpečoval drevo do obydľia žalobcov. Žili pokojný a radostný život, ktorý sa náhle zmenil. Takéto pocity priaznivej rodinnej atmosféry mohli vzniknúť a pretrvávajú len za života nebohého. Žalobcovia v 1/ a 2/ rade smrťou tohto syna utrpeli nenahraditeľnú stratu.

30. K výške priznanej náhrady u žalobcov v 3/ a 4/ rade súd uvádza, že vzťah žalobcov v 3/ a 4/ rade k ich, v čase smrti 33 ročnému bratovi bol hlboký a vyplýval z toho, že bol mladší od žalobcu vo 4/ rade a iba v ročnom rozdiely od žalobkyne v 3/ rade a aj v dospelosti sa k nim a ich rodinám utiekal. Hĺbka tohto vzťahu žalobcov a ich zosnulého brata viedla u žalobcov k ľudsky prirodzenému smútku, ktorý sa i v súčasnosti u žalobcov prejavuje tak, že pri rozprávaní o svojom bratovi a o jeho predčasnej smrti nedokážu udržať slzy. Smrť tak blízkej osoby, akým bol brat žalobcov, a to v jeho mladom veku a pri usporiadaných a blízkych rodinných pomeroch so žalobcami, a tomu zodpovedajúcom očakávaní ďalšieho šťastného spoločného života vyvolal u žalobcov ľudský prirodzenú psychickú bolesť a životné nešťastie. Náhrada nemajetkovej ujmy spočívajúcej v úmrtí dospelého súrodenca dospelému súrodencovi je pri rozhodovaní náhrad za nemajetkovú ujmu výnimočná, keďže v prevažnej miere súdneho rozhodnutia riešia nároky pozostalých manželov, rodičov, či už maloletých alebo plnoletých detí. Vo vzťahu k maloletej žalobkyne, dcéry nebohého súd uvádza, že síce je pravdou, že v čase dopravnej nehody a teda smrti otca maloletej, maloletá bola iba vo veku 2 rokov, teda vo veku, kedy maloleté dieťa nie je schopné si uvedomovať dôsledky určitých skutočností. Ide však o nevyvrátiteľný fakt, že maloleté dieťa navždy stratilo svojho otca. Jeho smrťou navždy stratila možnosť spoznať ho a v budúcnosti zabezpečenia osobnej starostlivosti o svoju dcéru z jeho strany. V danom prípade došlo k nezvratnej deštrukcii týchto väzieb, teda väzieb otca a dcéry a tým aj zásahu do jej osobnostných práv. Navyše tento stav je už neodstrániteľný.

31. Súd pri rozhodovaní vychádzal aj z relevantnej judikatúry a pre názornosť uvádza:

Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/30/2012, zo dňa 29. novembra 2012, bola žalobcovi priznaná suma 30 tis. € (náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku úmrtia blízkej osoby pri dopravnej nehode).

Okresný súd Humenné sp. zn. 18C/13/2013 v spojení s Krajským súdom v Prešove sp. zn. 2Co/135/2014 priznal za smrť plnoletého brata pozostalému plnoletému bratovi, s ktorým žil v spoločnej domácnosti, náhradu 15.000 Eur.

Okresný súd Trebišov, sp. zn. 12C/8/2018 priznal za smrť plnoletého brata pozostalému bratovi sumu 30.000 Eur a rovnako aj pozostalým rodičom sumu po 30.000 Eur. Rozsudok bol potvrdený Krajským súdom v Košiciach sp. zn. 9Co/160/2019 zo dňa 22.01.2020.

Okresný súd Trnava rozsudkom z 28. apríla 2010 č.k. 37 C 178/2009-73 určil, že odporca tým, že dňa 24.5.2007 viedol svoje vozidlo a nevenoval sa plne vedeniu vozidla a náležite nesledoval situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho si nevšimol chodkyňu prechádzajúcu po prechode pre chodcov a ľavou prednou stranou vozidla do nej narazil, následkom čoho na následky zranení z tejto dopravnej nehody zomrela, zasiahol do osobnostných práv navrhovateľov, do ich práva na súkromie a rodinný život. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľom 1/ a 2/ (rodičom zomrelej) nemajetkovú ujmu, každému vo výške 6 000,00 € a navrhovateľom 3/ a 4/ (súrodencom zomrelej) nemajetkovú ujmu každému vo výške 2 000,00 €. Krajský súd v Trnave na odvolanie navrhovateľov 1/ a 2/ rozsudkom zo 16. marca 2011 sp. zn. 11 Co 90/2010 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti určenia nemajetkovej ujmy navrhovateľov 1/ a 2/ tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 1/ sumu 15.000,00 € a navrhovateľke 2/ sumu 15.000,00 €, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Nielen z týchto, ale ani z ostatných súdnych rozhodnutí nemožno vyvodiť žiaden objektivizovateľný trend toho, aká by mala byť výška náhrady nemajetkovej ujmy, keďže prirodzene ide o vec, ktorej podstata nie je transparentná, a ktorá vychádza z dlho morálne a právne odmietaného názoru, že smútok z úmrtia príbuzného možno vyjadriť v peniazoch. Preto sa súd musel zaoberať tým, či sa zákon vyjadruje k náhradám podobných prípadov duševných útrap, akým je smútok z úmrtia príbuzného. Z prílohy k zákonu č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov je zrejmé, že za vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1300 bodov, teda náhradu v rozmedzí približne od 4.400 Eur do 20.000 Eur. Je nepochybné, že pre žalobcov bola smrť ich syna, brata otrasným zážitkom, ktorý u nich nevedol k vážnej duševnej poruche, ale k hlbokému a trvalému smútku, ktorý v prípade aj žalobcov v 3/ a 4/ rade možno prirovnať k smútku zo straty dospelého dieťaťa, keďže vzťah oboch žalobcov k zosnulému bratovi vyplynul z ich osobného, v zásade rovnakého prístupu k jeho osobe.

32. Zamietajúci výrok rozsudku sa týka úroku z omeškania z uplatneného nároku žalobcov, nakoľko súd je názoru, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.03.2012, sp. zn. 6 Cdo 185/2011).

33. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keďže žalobcovia boli v konaní úspešní, ich neúspech predstavoval iba nepatrnú časť, súd rozhodol, že majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovanému. V súlade s § 262 ods. 1 CSP súd rozhodoval len o nároku na náhradu trov konania, o ich výške podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

34. Rozsudok bol vypracovaný v predĺženej lehote podľa § 223 ods. 3 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia odvolanie na Okresný súd Trebišov (§ 362 ods.1 CSP).

Podľa ust. §-u 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. §-u 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. §-u 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v ods. 1, ak táto vada má vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.